

Paper Begrotingsbehandeling Volksgezondheid, Welzijn en Sport 13 oktober 2022

Zoveel mogelijk mensen zorg en ondersteuning bieden, met de zorgmedewerkers die er zijn. Dat is de uitdaging voor Nederland de komende jaren. Door vergrijzing stijgt het aantal zorgbehoevenden harder dan het aantal zorgmedewerkers. Dit merken zorgmedewerkers in de wijk en het verpleeghuis nu al dagelijks. Naast inhoudelijke keuzes over de toegang en kwaliteit van de zorg is het daarom noodzakelijk zorgmedewerkers het werken makkelijk te maken, hen goed te belonen en administratieve lasten te verminderen.

De vvt is de grootste zorgsector in het land. Bijna 500.000 medewerkers zorgen voor ruim 120.000 bewoners in verpleeghuizen en komen jaarlijks bij 2 miljoen mensen thuis. De sector helpt mensen zelfstandig thuis te laten wonen, ontlast huisartsen, voorkomt ziekenhuisopnames, fungeert als een hub naar huis vanuit het ziekenhuis en biedt 24/7-zorg aan ouderen en chronisch zieken die dit nodig hebben.

Investeren in meer loonruimte voor zorgmedewerkers

Het is volgens ActiZ essentieel dat we zorgmedewerkers koesteren. Het is voor veel zorgorganisaties elke dag opnieuw een puzzel om cliënten passende zorg te bieden en roosters rond te krijgen. Hoewel de uitstroom van medewerkers uit de sector relatief laag is en er veel instroom is aan nieuwe medewerkers¹, blijft er sprake van een tekort aan medewerkers door de snel stijgende vraag. Om überhaupt mee te kunnen blijven doen in de huidige krappe arbeidsmarkt, is verhoging van salarissen in de zorg voor ouderen en chronisch zieken essentieel.

De salarissen moeten volgens ActiZ tenminste gelijk worden getrokken met vergelijkbare sectoren, conform het advies van de Sociaal Economische Raad.² De ruimte om de huidige achterstand in salaris bij zorgmedewerkers te dichten wordt niet opgevangen door de Overheidsbijdrage in de Arbeidskostenontwikkeling (OVA). De OVA voorziet immers alleen in navolging van arbeidsmarktontwikkelingen, niet in het dichten van de achterstand ten opzichte van andere sectoren. Ook de zorgcontracten die zorgkantoren en zorgverzekeraars afsluiten met zorgorganisaties bieden onvoldoende ruimte om te investeren in passende financiële waardering voor verzorgenden en verpleegkundigen.

- *ActiZ roept u op om er bij de minister op aan te dringen dat de beloning van zorgprofessionals gelijk wordt getrokken met vergelijkbare sectoren.*

Investeren in capaciteit en verduurzaming zorgvastgoed

In de meerjarenbegroting verlaagt het kabinet vanaf 2024 de NHC/NIC-component. De normatieve huisvestingscomponent (NHC) en normatieve inventariscomponent (NIC) zijn twee belangrijke elementen in de bekostiging van de verpleeghuiszorg. Deze middelen zijn nodig voor het realiseren van nieuwe verpleeghuislocaties, voor het onderhoud en de verduurzaming van bestaande locaties en voor de bijbehorende inventaris. Aanvankelijk zou de herijking van de NHC/NIC per 2023

---

¹ 'Uitstroom in beeld', ABF Research, <https://www.actiz.nl/uitstroom-medewerkers-ouderenzorg-relatief-laag>, (2022)

² 'Aan de slag voor de zorg. Een actieagenda voor de zorgarbeidsmarkt', Sociaal Economische Raad, <https://www.ser.nl/-/media/ser/downloads/adviezen/2021/arbeidsmarkt-in-zorg.pdf>, (2021)

plaatsvinden, maar de NZa heeft besloten dit uit te stellen tot 2024.³ Het gaat om een daling van de NHC met circa 8% en een daling van de NIC met circa 2,5%. ActiZ is blij dat een verlaging van de NHC en NIC voor 2023 is afgewend, maar blijft van mening dat ook een herijking per 2024 zeer onverstandig is.

De voorgenomen verlaging van de NHC en NIC staat haaks op de grote en urgente opgave voor de vvt-sector om extra capaciteit voor de ouderenzorg te realiseren en bestaand vastgoed te verduurzamen. Ook de uitzonderlijke economische omstandigheden (waaronder de sterk gestegen bouwkosten en huurprijzen) pleiten tegen een verlaging van de NHC. Een verlaging van de NHC/NIC zal ertoe leiden dat veel projecten voor uitbreiding en verduurzaming van locaties niet door zullen gaan, en dat terwijl deze projecten vaak toch al moeilijk rond te krijgen zijn.

Het kabinet is voornemens de verlaging van de NHC/NIC gedeeltelijk voor ongeveer de helft te compenseren met extra middelen voor duurzaamheid. Per saldo gaat het om een verlaging van de Wlz-tarieven met € 117 mln. in 2024. Dit betekent een verlaging van de NHC met circa 4% in plaats van 8%. De compensatie betreft het naar voren halen van een toeslag voor duurzaamheid die in een periode van 30 jaar (2019-2049) stapsgewijs aan de NHC wordt toegevoegd. ActiZ is van mening dat deze toeslag niet gebruikt kan worden om de gevolgen van de herijking op te vangen. De middelen zijn immers nodig voor verduurzaming. Bovendien is de opgave voor verduurzaming al groter dan met deze toeslag gerealiseerd kan worden. Deze 'compensatie' kan dus geen oplossing zijn voor de verlaging van NHC/NIC.

- *ActiZ vraagt u een verlaging van de Normatieve Huisvestingscomponent en Normatieve Inventariscomponent te voorkomen en de minister te vragen hierover in overleg te treden met de NZa en zo nodig haar aanwijzingsbevoegdheid te gebruiken.*

Compensatie prijsstijgingen

Ook voor VVT-organisaties geldt dat zij als gevolg van de energiecrisis en hoge inflatie worden geconfronteerd met sterke kostenstijgingen. Het betreft onder meer kosten van energie, voeding en geneesmiddelen. Zonder steunmaatregelen van het kabinet gaat dit ten koste van een gezonde bedrijfsvoering en daarmee uiteindelijk ook van de zorg. Concreet vragen wij uw aandacht voor de volgende knelpunten:

Uit gezamenlijk onderzoek⁴ van ActiZ en Intrakoop blijkt dat de inkooprijzen voor VVT-organisaties in 2022 met gemiddeld 7,9% zijn gestegen. Slecht een klein deel daarvan wordt gedekt door de beschikbare prijsindex (1,83%) die door de NZa in de tarieven voor 2022 is verwerkt. Door het grote verschil tussen de verwachte en de werkelijke inflatie, resulteert er een bedrag van circa € 300 mln. aan prijsstijgingen waar geen dekking voor is. Hier zijn de kosten van de sterk gestegen huurprijzen niet in meegenomen.

- *Wij vragen het kabinet dit verschil bij de nacalculatie (Wlz) / eindafrekening (Zvw) over 2022 te compenseren en daartoe de contracteerruimte voor 2022 eenmalig te verruimen.*

Voor 2023 zullen met name de energiekosten een groot knelpunt zijn. Het is belangrijk dat het kabinet snel duidelijkheid geeft over de tegemoetkoming voor zorgorganisaties. Het is nog onduidelijk of zorgorganisaties gebruik kunnen maken van de TEK-regeling (Tegemoetkoming Energiekosten) die het ministerie van Economische Zaken ontwikkelt voor energie-intensieve mkb-bedrijven. Als de VVT daar niet of niet volledig onder valt, pleit ActiZ voor een afzonderlijke regeling voor de zorg.

- *Wij vragen om tegemoetkoming in de energiekosten voor zorgorganisaties.*

---

³ NZa: Beleidsregel normatieve huisvestingscomponent (nhc) en normatieve inventariscomponent (nic):

https://puc.overheid.nl/nza/doc/PUC_716004_22/1/

⁴

Zorg thuis

De meeste ouderen en chronisch zieken wonen thuis. Ze krijgen thuis ondersteuning en zorg van mantelzorgers en waar nodig van zorgprofessionals. Deze zorg thuis wordt gefinancierd vanuit de Wmo of de Zorgverzekeringswet.

Wmo: zorgen over gebrek aan middelen gemeenten

In het Integraal Zorgakkoord zijn afspraken gemaakt die ertoe moeten leiden meer zorg vanuit de tweedelijns naar de eerstelijns te verschuiven. Wat ActiZ betreft is het nog beter zorg zoveel als mogelijk te voorkomen. Dit vraagt een sterk sociaal domein. Iets waartoe ook de Nederlandse Zorgautoriteit toe oproept.⁵ Het voorkomen van eenzaamheid, goede dagbesteding, het versterken van iemands sociale netwerk, het is de belangrijkste randvoorwaarde om zelfstandig en gezond thuis te kunnen blijven wonen. Zo kunnen we voorkomen dat maatschappelijke of welzijnsvraagstukken een zorg-oplossing krijgen.

Op het scharnierpunt van ondersteuning en zorg is een stabiele samenwerkingsrelatie tussen gemeenten en zorgorganisaties voor de lange termijn belangrijk. ActiZ maakt zich zorgen over de financiële beperkingen die gemeenten al hebben en vanaf 2026 in versterkte mate verwachten, naast het gebrek aan compensaties voor gemeenten voor de stijging van het minimumloon en gevolgen van corona. Die financiële krapte belemmert de mogelijkheden die gemeenten hebben om lange termijn samenwerkingen en investeringen aan te gaan die bijdragen aan het voorkomen van zorg.

- *ActiZ vraagt, aansluitend op het Integraal Zorgakkoord, om voldoende financiële ruimte met stabiel vooruitzicht voor gemeenten om hun lange termijn ondersteuningstaken te kunnen vervullen.*

Er is winst te behalen in een vermindering van administratieve lasten door gemeenten. Zorgorganisaties hebben ruim 7 jaar na de decentralisatie nog altijd te maken met een grote diversiteit aan inkoop- en verantwoordingseisen van verschillende gemeenten. Hier valt meer eenheid, en daarmee kostenbesparing, in aan te brengen.

- *ActiZ vraagt de Tweede Kamer de staatssecretaris toe te laten zien op de naleving van standaarden die zijn afgesproken met het ketenbureau i-Sociaal Domein en naar de maatregelen die hij kan nemen om de administratieve lasten als gevolg van zorginkoop in het sociaal domein te verminderen.*

Zorgverzekeringswet

In het Integraal Zorgakkoord zijn goede afspraken gemaakt, met voldoende ruimte om te investeren in passende zorg en de medewerkers (ruimte voor professionele ontwikkeling, opleidingsfunctie, specialistische functies in het kader van ziekenhuisverplaatste zorg en versterking van samenwerking in de eerste lijn en anderhalvelijnscentra, etc.). Het bereiken van succesvolle uitkomsten met betekenis voor zorgmedewerkers en patiënten en cliënten staat of valt wel met het daadwerkelijk inzetten van de middelen als investering in de wijkverpleging, eerstelijnsverblijf en geriatrische revalidatiezorg.

- *Wij zijn benieuwd welke rol de minister voor zichzelf ziet in de monitoring en naleving van de gemaakte afspraken in het Integraal Zorgakkoord?*

Covid-19

Het coronavirus blijft onder ons, al lijkt de ziektelast voor veel mensen nu gelukkig iets minder dan eerder. Het blijft echter van belang om alert te blijven en opleving van het virus te voorkomen of

---

⁵ <https://www.nza.nl/actueel/nieuws/2022/04/07/breed-actieplan-nodig-om-ouderenzorg-toegankelijk-en-betaalbaar-te-houden>

beperken. De verpleeghuiszorg en thuiszorg merkt nog altijd de impact van het virus. Het ziekteverzuim is hoog en we moeten voorkomen dat de zorgcontinuïteit verder onder druk komt te staan.

Het kabinet wil de Wlz-meerkostenregeling corona met ingang van 2023 beëindigen. Wel stelt het kabinet via de Wlz-tarieven structureel € 91 miljoen extra ter beschikking voor de inzet van persoonlijke beschermingsmiddelen. Naast de kosten van persoonlijke beschermingsmiddelen zijn er echter ook andere corona-gerelateerde meerkosten. Dit betreft onder meer de kosten van het testen van cliënten en medewerkers en zeker ook de extra kosten van vervangende personeelsinzet als medewerkers vanwege quarantaine en verzuim afwezig zijn. Naar verwachting zal dit ook het komende jaar nog aanzienlijke meerkosten met zich meebrengen.

- *ActiZ pleit voor een passende tegemoetkoming in coronagerelateerde kosten voor zorgorganisaties die hiermee te maken hebben.*

Wij hopen dat u onze aandachtspunten mee kunt nemen in het debat met de bewindspersonen van het ministerie van VWS.

Contact

Voor meer informatie of vragen, neemt u contact op met ActiZ:

Olfert Koning (o.koning@actiz.nl / 06-2902 0035), coördinator public affairs ActiZ of Frank Hagelstein (f.hagelstein@actiz.nl / 06-1503 0610) manager Wonen en Zorg.